

BEOORDELINGSAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Dans
voltijd

Fontys Hogescholen
Fontys Academie voor Danseducatie

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Dans
voltijd

Fontys Hogescholen
Fontys Academie voor Danseducatie

CROHO nr.34940

Hobéon Certificering

Datum

28 oktober 2019

Auditpanel

Drs. G.M.R. Klaassen MSM, voorzitter

V. Bartelds MBA, vice-voorzitter

N. Halman MEd, lid

F. Jacobs PhD

B. Bos, student-lid

Secretaris

H.R. van der Made / B. Roemer

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
6.	AANBEVELINGEN	23
BIJLAGE I	Scoretabel	25
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	27
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	31
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Docent Dans
registratienummer croho	34940
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Arts
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	
locatie	Tilburg
varianten	Voltijd, 1VT, docentopleiding voor studenten met recente Dans-bachelor
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	5 en 6 juni 2019

2. SAMENVATTING

De opleiding Docent Dans (hierna ook wel aan te duiden als Danseducatie (DNSE)) leidt studenten op tot (kunstvak)docent Dans, zowel in het binnen- als buitenschoolse werkveld van de kunsteducatie. De vierjarige voltijdopleiding kent ook een 1-jarige variant voor studenten die al een dansbachelor-kwalificatie verworven hebben.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding vallen samen met het landelijk opleidingscompetentieprofiel dat in 2013 is vastgesteld door de gezamenlijke kunstvakdocentenopleidingen. In 2018 is een nieuwe set competenties gevalideerd door dit gremium, de opleiding start met de implementatie in de propedeuse van 2019/20. De opleiding kenmerkt zich door pedagogisch-didactische kracht op een degelijke performance basis en richt zich op een breed beroepenveld in de danseducatie. De beoogde leerresultaten zijn voldoende specifiek en sluiten inhoudelijk aan op de eisen van het beroep docent Dans, zijn mede aan de hand van internationale en nationale referenties tot stand gebracht en worden door het werkveld gevalideerd. Zij weerspiegelen het hbo-bachelorniveau en benoemen de visie op het onderzoekend vermogen, versterkt in de vernieuwde competentieset 2018, die momenteel wordt ingevoerd. De auditcommissie beoordeelt dat de Beoogde Leerresultaten van de opleiding voldoen aan de eisen van Standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het auditteam waardeert de pedagogisch-didactische opzet van het programma en de positieve ervaringen die de opleiding met de leerarrangementen laat zien. Ook studenten waarderen de beroepskritische situaties die duidelijk maken hoe de verschillende aspecten en leermodules met elkaar samenhangen. Het samenspel van leerarrangementen met persoonlijke inkleuring maken het programma in de ogen van de auditoren voldoende *student-centred*. De beoogde leerresultaten worden in het curriculum naar behoren afgedekt en het niveau van theorie en vaardigheden voldoet aan de eisen van het eindniveau, waarbij auditoren en studenten aantekenen dat het theoretisch en wetenschappelijk brongebruik versterkt kan worden. Interculturaliteit en ondernemerschap hebben plaats in het curriculum, hoewel versterking welkom zou zijn in het faciliteren van studeren/stages in het buitenland en aandacht voor de freelance/zzp aspecten van cultureel ondernemerschap. De leerlijn onderzoekende houding wordt versterkt met het nieuwe competentieprofiel en de audit commissie moedigt deze intensivering aan.

Het auditpanel sprak met een enthousiast en kundig docententeam dat hogelijk wordt gewaardeerd door de studenten (NSE 4,3). Het team is voldoende gekwalificeerd en voor noodzakelijke professionalisering is er ruimte.

De opleiding functioneert in een inspirerende creatieve omgeving en de voorzieningen zijn zeker aan de maat. Ondersteuning van studenten is beschikbaar, zowel op studieloopbaangebied als in geval van fysieke of psychische problemen. De informatieverstrekking is in administratief opzicht voldoende, in de communicatie valt nog winst te behalen.

Het auditpanel waardeert deze standaard op grond van de pedagogisch-didactische opzet, de tevredenheid van studenten over het docententeam en de responsiviteit van de opleiding bij

issues als voldoende aan de standaard, meegewogen de ingezette noodzakelijke versterkingen op het gebied van onderzoekend vermogen en communicatie.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding Docent Dans toetst valide, betrouwbaar en transparant en bovendien nadrukkelijk leerprocesondersteunend. Bij de opleiding is sprake van een diepgewortelde feedbackcultuur. Deze feedbackcultuur leidt in de praktijk tot een levendige en veilige *learning community* van studenten, docenten, studieloopbaanbegeleiders en werkveldvertegenwoordigers, waarin alle betrokkenen openlijk feedback aan elkaar geven. De opleiding mag daar trots op zijn, evenals op de zeer actieve rol die het werkveld vervult bij de toetsing.

De opleiding denkt voorts goed na over voor- en nadelen van het geven van cijfers versus het geven van een oordeel wel/niet behaald met aanvullende feedback. Ook informeert men zich goed over de behoeften van studenten op dit vlak.

Het panel waardeert het dat de opleidingsintervisiebijeenkomsten met zusteropleidingen van andere instellingen organiseert en moedigt de opleiding aan hier in de komende jaren nog wat meer nadruk op te gaan leggen.

De opleiding hanteert een zeer grote verscheidenheid aan toetsen. Het panel juicht dat toe. Docenten en examinatoren hebben de ruimte om zichzelf na het verplichte BKO-traject (waarin onder andere aandacht besteed wordt aan toetsdeskundigheid) te blijven ontwikkelen.

Er zijn de laatste jaren veel verbeteringen voor de studenten gerealiseerd. De opleiding heeft zich met diverse maatregelen (toetskalender, terugdringen toetsmomenten, implementatie *Free Choice*) succesvol ingespannen om examenstress te beteugelen. Ook is men erin geslaagd om meer helderheid te scheppen omtrent de toetsen: de digitale studiegidsen verschaffen veel informatie. Op het gebied van communicatie blijft er evenwel ruimte voor verbetering.

De organisatie van de examencommissie en de toetscommissies zit technisch goed in elkaar en iedereen kent zijn taak en zijn rol. De tijd is rijp om verder te groeien. De examencommissie zou zich de komende jaren wat meer mogen toeleggen op functioneren op metaniveau met betrekking tot de borging van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding. (Input van zusteropleidingen buiten de FHK kan daarbij waardevol zijn.) In meer praktische zin geldt dat de functionarissen van de beleidskamer van de examencommissie iets meer voeling zouden mogen ontwikkelen voor de opleidingen en de dagelijkse onderwijs- en toetspraktijk. De leden van de uitvoerende kamers die de opleidingen vertegenwoordigen zouden zich juist wat meer mogen distantiëren van de eigen opleiding en wat meer oog mogen krijgen voor *best practices* van andere FHK-opleidingen.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het auditpanel bestudeerde de eindwerken van vijftien afgestudeerden. De audit commissie beoordeelde deze werken als voldoende aan het vereiste niveau.

De opleiding kalibreert eindwerk ook met andere dansdocent-opleiders, die het werk als goed kwalificeren.

Alumni geven in de gesprekken tijdens de visitatie en in het startbekwaamhedenonderzoek dat de opleiding uitvoert aan dat zij zich goed voorbereid voelen op de praktijk van het beroep van (kunstvak)docent Dans. Dit wordt ondersteund door de mate waarin studenten na het afstuderen in vaste dienst worden genomen en bevestigd in de gesprekken die het auditpanel had met vertegenwoordigers van het werkveld.

De auditcommissie beoordeelt de standaard Gerealiseerde leerresultaten als 'voldoet'.

Algemene conclusie:

De opleiding Danseducatie leidt studenten op die goed geoutilleerd de arbeidsmarkt betreden, naar de eisen van het werkveld en de indruk van het auditpanel.

Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

De auditcommissie raadt de opleiding aan de versterking van de leerlijn onderzoekend vermogen nauwkeurig te monitoren en de communicatie in de kleine leergemeenschap te verbeteren. De examencommissie is volgens het panel toe aan de stap om meer op meta-niveau te functioneren.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 28 oktober 2019.

3. INLEIDING

De bacheloropleiding Docent Dans leidt studenten op om zowel in het binnen- als buitenschoolse werkveld van de kunsteducatie te kunnen werken.

Deze beoordeling heeft plaatsgevonden in de clustergroep dansopleidingen, verder bestaand uit de Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool der Kunsten Den Haag, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, ArtEZ Arnhem en Codarts Rotterdam. Deze beoordelingen zijn gehouden gedurende 2019.

De opleiding danseducatie van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten valt binnen de sector Dans, samen met de Dance Academy, Musicaltheater, en de Master Choreografie.

Naast de vierjarige bacheloropleiding behelst deze beoordeling ook de eenjarige variant 1VT, voor studenten die al over een getuigschrift bachelor Dans beschikken. Waar de 1VT-opleiding afwijkt van de vierjarige opleiding, cq. andere bevindingen of overwegingen kent, zal dit rapport daar specifiek melding van maken.

In de voorgaande accreditatie (2012) heeft het auditpanel opmerkingen gemaakt over de deeltijdopleiding (inmiddels beëindigd), de administratieve informatie naar studenten en versterking van de toetskwaliteit. Bij de desbetreffende standaarden is te lezen dat de opleiding hierop heeft geacteerd, grotendeels succesvol.

Naast de beoordeling van eindwerk hebben de auditoren ook performances bijgewoond en tijdens de visitatie hebben de student-auditoren praktijklessen bijgewoond.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De opleiding Danseducatie (DNSE) leidt studenten op tot (kunstvak)docent Dans, zowel in het binnen- als buitenschoolse werkveld van de kunsteducatie. De beoogde leerresultaten van de opleiding vallen samen met het landelijk opleidingscompetentieprofiel dat in 2013 is vastgesteld door de gezamenlijke kunstvakdocentenopleidingen. In 2018 is een nieuwe set competenties gevalideerd door dit gremium, de opleiding start met de implementatie in de propedeuse van 2019/20.

Het landelijk competentieprofiel verwoordt de beoogde leerresultaten als volgt: De artistieke component (competenties Creërend en Ambachtelijk vermogen), de pedagogische-didactische component (competenties pedagogisch en didactisch vermogen), de interpersoonlijke component (competenties communicatief en samenwerkend vermogen), de omgevingsgerichte component (competenties Omgevingsgerichtheid en Cultureel ondernemerschap) en de Kritisch-reflectieve component (competenties Reflectief vermogen en vermogen tot groei en vernieuwing).

Deze leeruitkomsten hebben als uitgangspunt de volgende beroepskritische situaties: de docent als onderwijsontwerper en onderwijsuitvoerder in het amateurwerkveld en de kunsteducatie (AKKE), de docent als onderwijsontwerper en onderwijsuitvoerder in het reguliere onderwijs, PO (Primair Onderwijs) en VO (Voortgezet Onderwijs), de docent als dansmaker, de docent als onderzoeker en ontwikkelaar en tot slot de docent als ondernemer.

De opleiding versterkt ten tijde van de visitatie de doorlopende leerlijn onderzoek en de daarbij behorende kennistheoretische basis om het onderzoeksvermogen van studenten gericht te stimuleren. De FHK heeft internationalisering als strategisch doel gesteld in de definitie van aandacht voor ontwikkelingen in de culturele diversiteit van de globaliserende samenleving. Voor DNSE ligt hierbij de nadruk op interculturaliteit, *internationalisation-at-home*, hoewel ook studentenactiviteiten in het buitenland worden gefaciliteerd.

De meest recente competentieset (2018) versterkt de nadruk op de componenten onderzoekend vermogen en internationalisering. De beoogde leerresultaten zijn direct terug te leiden naar de Dublin-descriptoren en het Nederlands Kwalificatieraamwerk waarin deze als hbo-bachelorniveau zijn omschreven.

De 1VT-variant richt zich op studenten die al een Dans-bachelor hebben behaald en in een jaar (eventueel 2) hun pedagogisch-didactische competentie(s) kunnen versterken tot het DNSE-niveau.

De opleiding wil zich onderscheiden met een breed beroepsperspectief en studenten opleiden tot docenten die veelzijdig, authentiek, eigenzinnig, betrokken en bevlogen zijn.

Naast de veelvuldige contacten met het werkveld, houdt de opleiding de beoogde leerresultaten actueel door deelname in het landelijk Kunstvakdocentenoverleg en het project 10voordeleraar waarbij lerarenopleiders landelijk samenwerken aan actualisering van de leerresultaten.

Weging en Oordeel

De opleiding Docent Dans van Fontys Hogeschool der Kunsten kenmerkt zich door pedagogisch-didactische kracht op een degelijke performance basis en richt zich op een breed beroepenveld in de danseducatie.

De beoogde leerresultaten zijn voldoende specifiek en sluiten inhoudelijk aan op de eisen van het beroep docent Dans, zijn mede aan de hand van internationale en nationale referenties tot stand gebracht en worden door het werkveld gevalideerd. Zij weerspiegelen het hbo-bachelorniveau en benoemen de visie op het onderzoekend vermogen, versterkt in de vernieuwde competentieset 2018, die momenteel wordt ingevoerd.

Oordeel

De auditcommissie oordeelt dat de Beoogde Leerresultaten van de opleiding voldoen aan de eisen van Standaard 1.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Programma

De opleiding hanteert twee onderwijskundige stromingen die de basis vormen van denken over onderwijs en de manier waarop het onderwijs is vormgegeven: het sociaal constructivisme en het connectivisme. In een sociaal-constructivistische visie op leren en opleiden moet de lerende actief zijn, constructief zijn, doelgericht met kennis omgaan, coöperatief bezig zijn met het verwerven en verwerken van kennis en het ontwikkelen van vaardigheden en moet zijn leerproces zelf kunnen reguleren: hij moet zelf sturing kunnen geven aan zijn leerproces waarmee de motivatie voor het leren toeneemt. De docenten begeleiden de student in het leerproces.

Het connectivisme start vanuit de overtuiging dat leren plaatsvindt via het 'verbinden'; verbinding tussen ideeën, tussen oude en nieuwe kennis, tussen mensen en tussen verschillende bronnen. Leren moet een activiteit zijn die aansluit bij de belevingswereld en wensen van de student. Leren dient nieuwsgierig te maken en uitdagend te zijn. Het doel van leren is het vergroten van de mogelijkheden. Leren kan overal aanwezig zijn. Leren gebeurt op veel verschillende manieren en in veel verschillende omgevingen.

De, onder standaard 1 beschreven, beroepskritische situaties laten de beoogde leerresultaten terugkomen in de leerarrangementen die DNSE hanteert: Docentschap, Performerschap, Dansmaker, Theoretische kennis en Cultureel Ondernemerschap. Binnen het arrangement Docentschap doen studenten drie stages en een persoonlijk profileringstraject wat o.a. bestaat uit een werkervaringsplek van 6 maanden in een van de werkvelden (nationaal en/of internationaal). Het eigenaarschap van de student uit zich in de FreeChoice-component, waar onder voorwaarden en na goedkeuring, relevante extracurriculaire activiteiten kunnen worden geïntegreerd in het curriculum. De onderzoekscomponent komt tot uiting in de persoonlijke profilering, waarbij de student zijn leerwens formuleert en een afstudeeronderzoek uitvoert met een studiebelasting van 8EC.

Het 1VT-programma, voor studenten die al een getuigschrift Bachelor Dans behaalden, deelt een groot deel van de vierjarige opleiding als het gaat om docentvaardigheden. Bovendien volgen deze studenten een verbindende module Docentschap Algemeen die studenten in staat stelt verbindingen te leggen tussen de overige modules en persoonlijke leervragen te stellen.

De opleiding heeft een consistent curriculum vormgegeven dat de beoogde leerresultaten afdekt en met een palet aan werk- en toetsvormen naar de realisatie daarvan toewerkt. De beroepsvaardigheden van de studenten passen bij het professionele niveau van de dansdocent. Een student tijdens de gesprekken onderschreef dat: "wellicht zijn we niet de allerbeste dansers, maar we blinken didactisch uit en in eigenaarschap en authenticiteit."

De opleiding kent een sterke feedback-cultuur, die een open leergemeenschap van docenten en studenten kenmerkt. De studenten waarderen deze cultuur, zij stimuleert zelfreflectie en collegialiteit.

De theoretische basis waar de opleiding op rust is zeker valide, maar kan in de ogen van studenten wat zwaarder worden aangezet. Zij erkennen dat theorie niet hun favoriete onderdeel betreft, maar zouden graag zien dat leerstof duidelijker vanuit de theorie herleidbaar wordt aangeboden.

De leerlijn onderzoekende houding wordt versterkt naar aanleiding van het vernieuwde competentieprofiel, waardoor studenten zich consequenter voorbereiden op hun afstudeeronderzoek. Hiertoe heeft men praktijkgericht onderzoek uitgevoerd om te zien welke manier van onderzoekend vermogen ontwikkelen het beste past bij deze studentenpopulatie. De leerdoelen per studiefase worden in het studiejaar 19/20 geïmplementeerd.

Internationalisering in de zin van "aandacht voor ontwikkelingen in de (culturele) diversiteit van de globaliserende samenleving" zoals FHK die hanteert, is zichtbaar in het curriculum in bijvoorbeeld de projecten maatschappelijke betrokkenheid binnen het arrangement Cultureel Ondernemerschap. Studenten worden ook voorgelicht en gefaciliteerd in het ervaring opdoen in het buitenland, maar gezien het binnenlands beroepsperspectief wordt daar beperkt gebruik van gemaakt. Hiervoor kunnen studenten zowel FreeChoice als de persoonlijke profileringsruimte gebruiken.

De opleiding organiseert audits voor aspirant-studenten, inclusief een fysieke medische keuring, voorafgaand aan de opleiding, naast de instroomeisen die in de OER staan beschreven. Aan de studieresultaten af te lezen sluit de opleiding goed aan bij de voorgeschiedenis van studenten. De uitval van studenten in jaar 1 wisselt tussen de 16 en 44 procent, voornamelijk 'verkeerd-kiezers', na de propedeuse is de uitval bijna nihil en studeert iedereen in vier jaar af.

Studenten vinden de studiebelasting erg hoog, met name in de laatste twee studie jaren. Het combineren van stage, curriculumonderdelen, FreeChoice en afstudeeronderzoek leidt in hun ogen tot overbelasting. Zo is de studiebelasting van FreeChoice verdeeld over leerjaar 2 en 3 30EC, maar is er 1 dag per week voor beschikbaar. Op deze manier wordt het extracurriculaire karakter bijna een vereiste in plaats van een mogelijkheid. Ten opzichte van de vroegere constructie met een minor en de daarbij behorende tentamenstress beschouwen ook studenten FreeChoice als een verbetering, hoewel eisen voor goedkeuring door studenten wel als beperkend worden gevoeld.

Tijdens de visitatie is duidelijk naar voren gekomen dat de opleiding het geven van feedback hoog in het vaandel heeft staan en dat er sprake is van een alom aanwezige feedbackcultuur. Daarbij krijgen studenten niet alleen feedback van docenten en hun studieloopbaanbegeleider, maar ook van hun medestudenten (peer learning). Bovendien is er voldoende ruimte om buiten de ingeplande feedbackmomenten extra feedback te vragen of te geven.

Docententeam

Studenten hebben veel waardering voor het onderwijsteam van 26 docenten, veelal met een beperkte aanstelling (gemiddeld 0,4 fte) om hun betrokkenheid, vakkennis en -kunde en bereikbaarheid.

De opleiding vereist een basiskwalificatie onderwijs (inclusief examineringscomponent), docenten die deze kwalificatie niet hebben, dienen dit in hun eerste contractjaar te behalen. Een aanzienlijk deel van de docenten is mastersgeschoold (40%) en ook een flink deel is tevens actief in de beroepspraktijk.

De cohesie in het docententeam is positief collegiaal, maar inherent aan het grote aandeel docenten met kleine aanstellingen ook enigszins beperkt. De door studenten aangegeven inconsistenties in communicatie lijken hier een uiting van.

Voorzieningen

De opleiding is gehuisvest in een inspirerende en creatieve omgeving, gezamenlijk met de andere opleidingen van Fontys Hogeschool der Kunsten. Materiële voorzieningen zijn uitstekend op orde, studio's en bibliothecaire voorzieningen van de FHK staan studenten ter beschikking. Op piekmomenten is er wel eens ruimtetekort, dan huurt de opleiding extra dansstudio's in op loopafstand van de vestiging.

De studieloopbaanbegeleiders zijn laagdrempelig toegankelijk voor studenten en bij persoonlijke of fysieke problemen is ondersteuning beschikbaar.

De communicatie van informatie vormt een aandachtspunt. Hoewel het management van de opleiding in het nabije verleden een aantal maatregelen heeft getroffen, is dit in de ogen van studenten nog regelmatig een steen des aanstoots. Administratieve informatievoorziening is verbeterd met de introductie van digitale studiewijzers, maar de communicatie van docenten onderling en naar studenten (ook 1VT) behoeft nog verbetering.

Weging en Oordeel

Het auditteam waardeert de pedagogisch-didactische opzet van het programma en de positieve ervaringen die de opleiding met de leerarrangementen laat zien. Ook studenten waarderen de beroepskritische situaties die duidelijk maken hoe de verschillende aspecten en leermodules met elkaar samenhangen.

Hoewel studenten de mogelijkheden van Free Choice praktisch beperkt vinden door het tijdsbeslag en de randvoorwaarden van goedkeuring, geeft het de studenten wel een mate van eigenaarschap van de eigen studie, gecombineerd met de persoonlijke profilering in jaar 4. Het samenspel van leerarrangementen met persoonlijke inkleuring maken het programma in de ogen van de auditoren voldoende *student-centred*.

De beoogde leerresultaten worden in het curriculum naar behoren afgedekt en het niveau van theorie en vaardigheden voldoet aan de eisen van het eindniveau. De auditcommissie ondersteunt de vraag van studenten om meer herleidbaar wetenschappelijk brongebruik. Interculturaliteit en ondernemerschap hebben plaats in het curriculum, hoewel versterking welkom zou zijn in het faciliteren van studeren/stages in het buitenland (nu praktisch gezien alleen in de zomervakantie mogelijk) en aandacht voor de freelance/zzp aspecten van cultureel ondernemerschap.

De leerlijn onderzoekende houding wordt versterkt met het nieuwe competentieprofiel en de audit commissie moedigt deze intensivering aan.

Het auditpanel sprak met een enthousiast en kundig docententeam dat hogelijk wordt gewaardeerd door de studenten (NSE 4,3). Het team is voldoende gekwalificeerd en voor noodzakelijke professionalisering is er ruimte. De hoeveelheid kleine aanstellingen van veelal hybride docenten maakt dat de persoonlijke deskundigheidsbevordering, de cohesie binnen het team en de communicatie onderling en naar studenten nog verbetering behoeft.

De opleiding functioneert in een inspirerende creatieve omgeving en de voorzieningen zijn zeker aan de maat. Ondersteuning van studenten is beschikbaar, zowel op studieloopbaangebied als in geval van fysieke of psychische problemen. De informatieverstrekking is in administratief opzicht voldoende, in de communicatie valt zoals eerder vermeld nog winst te behalen.

Oordeel

Het auditpanel waardeert deze standaard op grond van de pedagogisch-didactische opzet, de tevredenheid van studenten over het docententeam en de responsiviteit van de opleiding bij issues als **voldoend aan de standaard**, meegewogen de ingezette noodzakelijke versterkingen op het gebied van onderzoekend vermogen en communicatie.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Leerprocesondersteunend toetsen (feedbackcultuur, toetskalender en *Free Choice*)

De opleiding geeft aan veel belang te hechten aan het geven van feedback. De studieloopbaanbegeleider vervult hierin een belangrijke rol. Ook studenten zelf benoemen het belang van het ontvangen van feedback voor hun ontwikkeling. Docenten en examinatoren geven dan ook zowel binnen formatieve als binnen summatieve toetsing feedback. Het panel heeft beoordelingsformulieren gezien waar deze feedback in verwoord is. Studenten benadrukken bovendien dat er altijd ruimte is voor het vragen van (extra) feedback, ook buiten de daarvoor ingeroosterde momenten. Ze merken tevens op dat docenten en studieloopbaanbegeleiders ook zelf het initiatief kunnen nemen en dat ze dat doen als ze signaleren dat een student dat nodig heeft.

Studenten geven tevens elkaar feedback (*peer learning*) en ook daaraan wordt binnen de opleidingen veel waarde gehecht. In de opleiding Danseducatie wordt in het vak docentschap expliciet aandacht besteed aan het geven van feedback.

Docenten en examinatoren professionaliseren zich o.a. op het gebied van feedback geven, toetsing, interculturaliteit, SLB. In intervisiebijeenkomsten, die docenten zelf organiseren, wordt het geleerde aan de hand van casuïstiek en best practices besproken en in de opleiding geïmplementeerd. Ook organiseren docenten zelf intervisiebijeenkomsten waarin zij *best practices* van feedback geven bespreken.

De opleiding Danseducatie werkt met het geven van de oordelen 'behaald' en 'niet behaald', aangevuld met toelichtende feedback. Deze overgang van het geven van cijfers naar het geven van de oordelen *behaald* en *niet behaald* met feedback maakt deel uit van het stimuleren van de feedbackcultuur. Docenten geven aan dat dat doel bereikt is en feedback belangrijker is geworden. Daarbij merken zowel docenten als studenten op dat nuanceren in feedback (bijvoorbeeld tussen "met hakken over de sloot" en "met vlag en wimpel") soms nog wat onwennig is voor de betrokkenen. Het oordeel behaald/niet behaald met toelichtende feedback is daardoor nu soms nog iets minder eenduidig dan het oordeel dat uitgedrukt wordt in een cijfer. Aan de andere kant geeft feedback veel meer informatie over ontwikkelingskansen dan een cijfer.

Om de examenstress te verlagen en studenten te stimuleren zich meer te richten op hun longitudinale ontwikkeling dan op ijkmomenten, hebben de opleidingen een toetskalender ingezet en het aantal toetsmomenten teruggebracht. Ook de vrije ruimte (30 EC), de *Free Choice*, is onder andere ingezet om het eigenaarschap van studenten voor het leerproces te ondersteunen. Na tussenkomst van het team *Free Choice* en de examencommissie worden EC's aan buitenschoolse activiteiten toegekend.

Valide toetsen (toetsvariatie, BKO en *peers*)

De opleiding hanteert een zeer grote verscheidenheid aan toetsvormen. Er wordt getoetst aan de hand van theorie- en kennistoetsen, praktijktoetsen, casustoetsen, mondelinge toetsen, presentaties, portfolio-opdrachten en vele andere toetsvormen. De opleiding Danseducatie werkt met leerarrangementen (zie verder standaard 2).

Voor alle examinatoren geldt dat zij BKO-geschoold moeten zijn. (Toetsing maakt deel uit van de BKO.) Een nieuwe docent kijkt eerst een jaar mee en wordt ondertussen getraind. Pas na afronding van het BKO-traject mag hij/zij optreden als examinator.

Peers vanuit het werkveld worden intensief bij de toetsing betrokken om de aansluiting op de arbeidsmarkt goed te bewaken. Met deze werkveldvertegenwoordigers wordt ook regelmatig overleg gevoerd binnen de FHK, buiten de toetsmomenten om.

Peers vanuit zusteropleidingen buiten de FHK hebben indirect ook een rol; de opleiding Danseducatie neemt deel aan 10voordeleraar, een landelijk samenwerkingsverband waarbinnen lerarenopleidingen samenwerken om het kennisniveau van de uitstromende studenten te bewaken.

Betrouwbaar toetsen (meer ogen, individuele beoordeling, rol werkveld, rol examencommissie)

De opleiding werkt bij het afnemen van toetsen met een vier- of meerogenprincipe bij *performance*-, theorie- en stagetoetsen. Daar waar dat niet mogelijk is, draait een camera mee om het achteraf betrekken van een extra paar ogen te faciliteren. Minimaal één van de examinatoren is niet betrokken geweest bij het begeleidings- en onderwijsproces, opdat er ook een oordeel gevormd wordt over de prestatie van de student zonder dat dit oordeel beïnvloed kan worden door kennis van diens studieproces.

Daarnaast geven docenten aan veel samen te werken en goed op hoogte te zijn van elkaars manier van beoordelen. De examencommissie bevestigt dit beeld en merkt op dat verschillende beoordelaars vaak tot een nagenoeg eensluidend oordeel blijken te komen alvorens ze met elkaar in gesprek gaan. Studenten tonen zich op dit punt wat kritischer en geven aan ruimte voor verbetering te zien. (Zie ook volgende paragraaf: transparant toetsen.)

Studenten zelf werken ook veel samen. Ze gaan vaak samen op stage of schrijven zich samen in voor projecten. Ze kunnen dan samen optrekken en elkaar feedback geven (zie ook eerste paragraaf: leerproces ondersteunend toetsen - feedbackcultuur). Wel worden ze individueel beoordeeld. En "meeliften" op de inspanningen van medestudenten is volgens hen niet mogelijk. Dergelijk sociaal onwenselijk gedrag corrigeren zij zelf binnen de groep.

Zoals in de vorige paragraaf al is opgemerkt, spelen werkveldvertegenwoordigers een actieve rol bij het afnemen van toetsen. Soms hebben ze een (zware) adviserende rol, soms zijn ze formeel examinator. In dat laatste geval zijn ze dan ook als zodanig aangewezen door de examencommissie en voldoen ze aan de eisen die de examencommissie voor examinatoren hanteert.

Transparant toetsen (digitale studiegids en communicatie)

Studenten geven aan over het algemeen goed te weten wat er van hen verwacht wordt. Sinds kort werken de opleidingen met gedetailleerde digitale studiegidsen. Hierin is ook informatie over toetsing opgenomen. Desondanks geven studenten aan dat hier nog ruimte voor verbetering is. De communicatie tussen docenten onderling is niet altijd optimaal. Daardoor spreken ze elkaar soms tegen en hebben ze niet altijd zicht op hetgeen hun collega's van de andere lessen behandelen en toetsen. Studenten moeten soms veel moeite doen om de juiste informatie te achterhalen voor het voorbereiden van een toets of het inleveren van een werkstuk.

Examencommissie en toetscommissies

De FHK heeft één FHK-brede examencommissie. Deze commissie bedient van alle vier de sectoren (te weten Beeldend, Dans, Muziek en Theater) alle zeventien bachelor- en masteropleidingen die in deze sectoren ondergebracht zijn. Er is één beleidskamer ingesteld en vier uitvoerende kamers (voor iedere sector één). De beleidskamer telt zeven personen: een voorzitter, een secretaris, de vier voorzitters van de vier uitvoerende kamers en een extern, toetsdeskundig lid. In de uitvoerende kamers zijn alle opleidingen vertegenwoordigd via docenten (tevens examinatoren) van de opleidingen. Bij bezwaren en klachten van "eigen" studenten, worden zij niet geconsulteerd en niet betrokken bij de besluitvorming.

De examencommissie wordt ondersteund door toetscommissies. Iedere opleiding heeft een eigen toetscommissie. Deze hebben geen mandaat van de examencommissie, maar vallen formeel onder het management.

De toetscommissies screenen toetsen vooraf, controleren de inhoud, het niveau en de logistieke organisatie van de toetsen (borging) en stellen representatieve toetsensets samen voor de examencommissie. Zij brengen advies uit aan sectorleiders, studieleiders en de examencommissie. De controle op de doorvertaling van eindtermen naar leerdoelen naar toetsen is belegd bij de toetscommissies.

Weging en Oordeel

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoende valide, betrouwbaar en transparant toetst en vooral uitblinkt in leerprocesondersteunend toetsen. Het panel is onder de indruk van de formatieve toetsing en de feedbackcultuur.

De opleiding Danseducatie werkt met oordelen behaald/niet behaald en aanvullende feedback. Het is het panel gedurende de visitatie duidelijk geworden dat over het geven van cijfers en feedback goed nagedacht wordt, dat de opleidingen zich ook informeren over de wensen van studenten op dit vlak en dat alle betrokkenen zich realiseren dat iedere methode voor- en nadelen heeft.

Binnen de feedbackcultuur is ook een belangrijke rol weggelegd voor het werkveld. De opleiding slaagt erin de werkveldvertegenwoordigers niet alleen te betrekken bij stages, maar ook naar binnen te halen, om de tafel te krijgen en mee te laten beoordelen bij toetsen. De aansluiting op het telkens veranderende werkveld is daarmee goed geborgd. Het panel heeft kunnen vaststellen dat deze feedbackcultuur een levendige en veilige learning community van studenten, docenten, studieloopbaanbegeleiders en werkveldvertegenwoordigers heeft opgeleverd, waarin open gecommuniceerd wordt tussen de betrokkenen. De opleiding mag daar trots op zijn.

Uit de bestudeerde documentatie kwam naar voren dat aan feedback van zusteropleidingen buiten de FHK ook belang gehecht wordt, maar minder dan aan feedback van peers uit het werkveld. De examencommissie bevestigde dit beeld en staat achter deze keus. Het panel betwijfelt echter of de peers uit het werkveld ook voldoende geëquipeerd zijn om input te leveren over onderwerpen die betrekking hebben op zaken als toetsing van de onderzoeksleerlijn en de daarbij behorende reflectie- en onderzoeksvaardigheden. Juist bij kunstvakopleidingen waar performance skills de boventoon voeren en de belangrijkste graadmeter zijn voor succes in het werkveld, kunnen kalibreersessies met zusteropleidingen die zich ook moeten buigen over vraagstukken omtrent analytische vaardigheden en het onderzoekend vermogen van studenten een meerwaarde hebben.

De opleiding hanteert een grote verscheidenheid aan toetsen, aansluitend op de te realiseren leerresultaten. Het panel juicht dat toe en is onder andere enthousiast over de start die de opleiding Danseducatie gemaakt heeft met het criteriumgericht interviewen. Tegelijkertijd vraagt het panel zich af of de toetsdeskundigheid die voor zo'n grote variatie aan traditionele en vernieuwende toetsen vereist is, bij alle betrokkenen op het juiste niveau is. Het panel heeft kunnen vaststellen dat docenten en examinatoren de ruimte hebben om zichzelf te blijven ontwikkelen. De cursus van prof. dr. Fred Korthagen die genoemd werd, staat hoog aangeschreven bij het panel en mogelijk zouden meer docenten en examinatoren daar de vruchten van moeten kunnen plukken. Voorts beschikt het externe lid van de beleidskamer over toetsexpertise en over ervaring met het verzorgen van cursussen. Examinatoren zouden daarop vaker een beroep op kunnen doen voor hun eigen professionalisering.

Net als bij peer feedback van zusteropleidingen geldt ook voor cursussen dat ze docenten en examinatoren in aanraking kunnen brengen met nieuwe ideeën en oplossingen en daarmee een meerwaarde hebben ten opzichte van hun reguliere interne intervisiebijeenkomsten.

Tegelijkertijd heeft het panel begrip voor enige terughoudendheid van het management.

Cursussen kunnen de werkdruk verhogen en professionals moeten bovendien zo veel mogelijk zelf de regie houden over hun ontwikkeling en cursussen kunnen volgen die aansluiten bij hun persoonlijke ambities.

Voor studenten is er de afgelopen jaren veel verbeterd. De opleiding heeft zich met succes ingespannen om examenstress te beteugelen. De invoering van de toetskalender, het terugdringen van het aantal examenmomenten en de implementatie van het vrijekeuze-programma Free Choice van 30 EC worden door studenten genoemd als effectieve maatregelen.

Ook heeft de opleiding verbeteringen doorgevoerd in de communicatie omtrent toetsing. De digitale studiegidsen verschaffen veel informatie. Desondanks blijft hier volgens studenten nog ruimte voor verbetering.

Tot slot de overwegingen aangaande de examencommissie en de toetscommissies. Uit de documentatie en uit het auditgesprek kwam de taakverdeling helder naar voren. Het 'huis' dat de toetskwaliteit moet bewaken is solide gebouwd en de diverse rollen zijn duidelijk beschreven. Wel ziet het panel nog ruimte voor verdere ontwikkeling.

Het panel meende dat enerzijds de functionarissen van de beleidskamer momenteel nog wat ver van de opleidingen en de dagelijkse onderwijspraktijk af staan, terwijl anderzijds de leden van de uitvoerende kamers die de opleidingen vertegenwoordigen juist nog wat te veel aan de eigen opleiding verbonden zijn. De leden van de uitvoerende kamers zouden nog wat meer oog kunnen krijgen voor wat er bij andere opleidingen gebeurt en voor wat daarvan geleerd kan worden. De fraaie constructie van een FHK-brede examencommissie met een beleidskamer en vier uitvoerende kamers voor alle sectoren, biedt die mogelijkheid.

Voorts meent het panel dat de examencommissie de komende jaren zal kunnen doorgroeien van het behandelen van Free Choice-verzoeken, klachten, fraudegevallen en incidenten naar taakvervulling op meer meta- en een wat hoger abstractieniveau. Daarbij denkt het panel in eerste instantie aan het verder doorvoeren en consolideren van het monitoren van het gerealiseerde eindniveau van de opleidingen. Daar horen procedures bij voor het nemen van steekproeven van eindwerken. Maar ook het verder stimuleren van kalibreersessies met peers van zusteropleidingen buiten de FHK zou overwogen kunnen worden, omdat deze peers een andere toegevoegde waarde hebben dan de peers uit het werkveld, specifiek waar het gaat om het beoordelen van het niveau van de analytische component in eindwerken.

Oordeel

De auditcommissie oordeelt dat de opleiding Docent Dans aan de standaard Toetsing voldoet, wegende de constructieve feedbackcultuur, de variatie in toetsvormen en de betrokkenheid van het werkveld in toetsing, maar ook de operationeel gerichte rol van de examencommissie en de (nog) beperkte kalibratie met collega-opleiders.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Het auditpanel bestudeerde de eindwerken van 15 afgestudeerden en woonde 4 performances bij van DNSE hoofdfase-studenten (cohort 18/19).

De selectie van eindwerken vond plaats vanuit de afstudeerfases 2016/2017, 2017/2018 en bevatte zowel studenten van de 4-jarige als de 1-jarige opleiding.

De audit commissie beoordeelde deze werken als voldoende aan het vereiste niveau met waardering voor de didactische kwaliteit. Studenten van de opleiding kenmerken zich door een focus op eigenaarschap, authenticiteit en creativiteit, gecombineerd met pedagogisch-didactische kracht.

De auditoren zien de beoogde leerresultaten voldoende gereflecteerd in het eindwerk. De onder standaard 1 besproken profilering en de doorontwikkeling van de onderzoeksleerlijn zijn ook in het eindwerk herkenbaar. Op het gebied van methodologische verantwoording en brongebruik valt nog winst te behalen.

De opleiding kalibreert eindwerk ook met andere dansdocent-opleiders, die het werk als goed kwalificeren.

Alumni geven in de gesprekken tijdens de visitatie en in het startbekwaamhedenonderzoek dat de opleiding uitvoert aan dat zij zich goed voorbereid voelen op de praktijk van het beroep van (kunstvak)docent Dans. Ze maakten daarbij de aantekening dat de aandacht voor cultureel ondernemerschap (freelance, zzp'schap) in hun opleiding sterker had gemogen en de opleiding heeft stappen in die richting ondernomen.

De goede voorbereiding van afgestudeerden op de arbeidsmarkt wordt ondersteund door de mate waarin studenten na het afstuderen in vaste dienst worden genomen en bevestigd in de gesprekken die het auditpanel had met vertegenwoordigers van het werkveld.

Weging en Oordeel

Het auditpanel beoordeelt de bestudeerde eindwerken als voldoende, zowel voor de 4-jaars als de 1VT-studenten. De didactische competenties zijn behoorlijk goed ontwikkeld. Qua borging van het eindniveau adviseert het panel de opleiding om opnames van didactische activiteiten te verplichten, gezien het feit dat deze daadwerkelijke beroepsuitoefening een zware weging in de eindbeoordeling vormt.

De goede beoordeling van alumni en werkveldvertegenwoordigers van de opleiding overtuigt de auditoren, gecombineerd met hun eigenstandig oordeel, van de kwaliteit van de behaalde leerresultaten.

De auditcommissie beoordeelt de standaard Gerealiseerde leerresultaten als 'voldoet'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De opleiding Docent Dans / Danseducatie, zowel de vierjarige variant als de 1VT-variant, leidt studenten op die goed geoutilleerd de arbeidsmarkt betreden, naar de eisen van het werkveld en de indruk van het auditpanel. Zij doet dit in een inspirerende context met een zeer betrokken docententeam en studentenpopulatie.

Op alle standaarden voldoet de opleiding in de ogen van het auditpanel aan de vereisten. Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

De auditcommissie raadt de opleiding aan de versterking van de leerlijn onderzoekend vermogen nauwkeurig te monitoren en voortvarend te implementeren. Hiertoe kan ook de suggestie van studenten (die het panel onderschrijft) bijdragen om meer herleidbaar brongebruik in de theoriemodules te benoemen.

De auditoren adviseren de communicatie in deze, toch kleine, leergemeenschap te verbeteren.

De examencommissie is volgens het panel toe aan de stap om meer op meta-niveau te functioneren, bijvoorbeeld in het sterker protocolleren van steekproeven uit eindwerk. De auditoren raden de examencommissie aan de uitvoerende kamers wat meer distantie van de eigen opleiding te geven en de beleidskamer wat dichter op de onderwijspraktijk te plaatsen.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogescholen hbo-bacheloropleiding Docent Dans voltijd en 1VT	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	V
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling¹ t.b.v. hbo- bacheloropleiding Docent Dans – Fontys Hogescholen – 5 en 6 juni 2019

Overzicht panel Danseducatie

Woensdag 5 juni	E0.01 + E0.02 Panel Hobéon	E0.01 + E0.02 Panel FHK
08.45 – 09.00u	Ontvangst	
09.00 – 10.00u	Vooroverleg panel	
10.00 – 11.00u	Gesprek met opleidingsmanagement DNSE – DNS – MTH	
		Directeur FHK Sectorleider Dans Studieleider Danseducatie Studieleider Dance Academy Artistiek Adviseur Dance Academy Sectorleider Theater Studieleider Muziek- en Musicaltheater
11.00 – 11.15u	Pauze	
11.15 – 12.00u	Gesprek met werkveld en alumni DNSE	
		Werkveld Artistiek leider Dansnest Breda Artistiek leider Dansnest Breda Consulent Dans Huis voor de Kunsten Limburg Coördinator & Docent Kunstencentrum Waalwijk Alumni (1VT), Cohort 2015 – Alumnus 2016 Cohort 2013 – Alumnus 2017 Cohort 2014 – Alumnus 2018
12.00 – 12.45u	Lunch voor alle panelleden samen	
12.45 – 13.30u		
13.30 – 13.45u	Pauze	
13.45 – 14.30u		
14.30 – 14.45u	Pauze	
14.45 – 16.00u	Materiaalinzage en rondleiding	
16.00 – 16.15u	Pauze	
16.15 – 17.15u	Open spreekuur	
17.15 – 18.00u	Pauze	
18.00 – 19.00u	Academietheater – Graduation Performance DNS	
19.00u	Einde programma dag 1	

¹ In verband met de privacywetgeving zijn in het programma uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Donderdag 6 juni	Kolommenzaal Panel Hobéon	Kolommenzaal Panel FHK
09.00 – 09.15u	Ontvangst	
09.15 – 10.00u	Gesprek met docenten DNSE	
		<p><i>Coördinator afstudeerfase, Onderzoeksbegeleider, Stagebegeleider Voortgezet Onderwijs</i></p> <p><i>Docent Muziek en Project Where Art Meets Dance</i></p> <p><i>Coördinator Hoofd fase, Docent Performerschap, Studieloopbaanbegeleider</i></p> <p><i>Docent Dansmaker</i></p> <p><i>Docentschap Primair Onderwijs</i></p> <p><i>Opleidingscommissie, Toetscommissie, Stagebegeleider AKKE</i></p> <p><i>Stagecoördinator, Coach Free Choice</i></p> <p><i>Coördinator 1VT, Studieloopbaanbegeleider, Stagebegeleider Primair Onderwijs</i></p>
10.00 – 10.15u	<i>Pauze</i>	
10.15 – 11.00u	Gesprek met studenten DNSE	
		<p><i>Jaar 1</i></p> <p><i>Jaar 2 + Studentenhoofdstuk</i></p> <p><i>Jaar 3 + Studentenhoofdstuk</i></p> <p><i>Jaar 3 + Opleidingscommissie + Studentenhoofdstuk</i></p> <p><i>Jaar 4 + Studentenhoofdstuk</i></p> <p><i>Jaar 4 + Studentenhoofdstuk</i></p> <p><i>Jaar 4</i></p> <p><i>1VT (afstudeerfase)</i></p>
11.00 – 11.15u	<i>Pauze</i>	
11.15 – 12.00u		
12.45 – 13.30u	Gesprek met Examencommissie	
		<p><i>Voorzitter examencommissie FHK</i></p> <p><i>Voorzitter uitvoerende kamer Theater</i></p> <p><i>Lid uitvoerende kamer Theater voor Musicaltheater</i></p> <p><i>Voorzitter uitvoerende kamer Dans</i></p> <p><i>Lid uitvoerende kamer Dans voor Danseducatie</i></p> <p><i>Lid uitvoerende kamer Dans voor Dance Academy</i></p>
13.30 – 14.00u	<i>Wandelen naar Theaters Tilburg</i>	
14.00 – 14.45u	Presentatie DNSE ter voorbereiding op de voorstelling <i>Danseducatie Danst!</i> (14-15 juni 2019 door studenten hoofd fase)	
14.45 – 15.00u	<i>Ombouw podium</i>	
15.00 – 15.45u	Deel uit Musical <i>Company</i> (21-22 juni 2019 door studenten MTH jaar 3)	
15.45 – 16.00u	<i>Wandelen richting E0.01 + E0.02</i>	
16.00 – 16.15u	Pending issues	
16.15 – 17.15u	Intern overleg panel	
17.15 – 17.30u	Terugkoppeling	<i>Open voor gesprekspartners DNSE – DNS – MTH</i>
17.30 – 18.15u	Ontwikkelgesprek	<i>Medewerkers van DNSE – DNS – MTH</i>
18.15u	<i>Einde programma dag 2</i>	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en AeQui waarbij Hobéon twee hogescholen en AeQu vier hogescholen heeft beoordeeld. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief** indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport opleiding
- Competentieprofielen 2013 HBO bachelor kunstvakdocentopleidingen – Master Kunsteducatie
- Opleidingsprofielen
- Brondocumenten DNSE
- Schematisch programma-overzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling Dans 2018-2019
- NSE 2018
- Evaluatiekalender FHK
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken
- Analyse startbekwaamhedenonderzoek Danseducatie
- Handleiding afstudeerfase 2018-2019
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het panel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 20 mei 2019 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Docent Dans van Fontys Hogescholen onder het nummer 008060. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	Dans
----------------------	------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Drs. G.M.R. Klaassen MSM	Voorzitter	Roel Klaassen is zelfstandig interimmanager en adviseur op het gebied van kennisvalorisatie, kwaliteitszorg, organisatiestructuur en cultuurverandering, (her)positionering en programma-innovatie. Tot 2015 was hij directeur van Duisenberg school of finance.
V. Bartelds MBA	2 ^e voorzitter	Vladimir Bartelds MBA is extern voorzitter van auditpanels in het hoger onderwijs. Hij is verbonden als adviseur aan de University of the Dutch Caribbean in Curaçao, waar hij tot 2018 onderwijs-directeur was. Hij is extern beoordelaar aan Hogeschool Inholland en de UDC.
N. Halman MEd	Lid	Mevr. Halman is zelfstandig adviseur cultuureducatie
F. Jacobs PhD	Lid	Dhr. Jacobs is hoofddocent aan de Haagse Hogeschool en onderzoeker.
B. Bos	Studentlid	Dhr. Bos is student danseducatie aan hogeschool Codarts.

H.R. van der Made / B. Roemer	Secretaris	NVAO getraind en geregistreerd secretaris.
----------------------------------	------------	--

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl